

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20353/2024
06.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Тијана Милутиновић, адвокат из ..., против туженог Републичког Фонда за пензијско и инвалидско осигурање, са седиштем у Београду, ради накнаде штете, вредност предмета спора 2.362.213,61 динар, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2396/2024 од 16.05.2024. године, у седници већа одржаној дана 06.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против става другог, трећег и четвртог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2396/2024 од 16.05.2024. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П. 6270/22 од 17.11.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћених пензија исплати новчани износ од 2.362.213,61 динар за период почев од 01.03.2010. године па закључно са 28.02.2019. године са затезном каматом на појединачне месечне износе на начин ближе наведен у том ставу изреке. Ставом другим изреке делимично је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћене пензије за период почев од 01.04.2003. године па закључно са 28.02.2010. године исплати појединачне износе са затезном каматом на начин наведен у том ставу изреке пресуде, као неоснован. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован приговор апсолутне ненадлежности истакнут од стране туженог. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован предлог за прекид поступка истакнут од стране туженог. Ставом петим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 479.250,00 динара са затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење, па до коначне исплате. Ставом шестим изреке одбијен је захтев тужиоца за исплату затезне камате на досуђене трошкове парничног поступка почев од дана подношења тужбе па до дана наступања услова за извршење као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2396/2024 од 16.05.2024. године, у ставу првом изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена је првостепена пресуда у делу става првог изреке, којим је тужени обавезан да тужиоцу на име неисплаћених пензија исплати за период почев од 01.03.2010. године па закључно са 28.02.2019. године појединачне износе наведене у првом ставу изреке другостепене пресуде. У ставу другом изреке преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке тако што је одбијен као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да тужиоцу на име неисплаћених пензија за период почев од 15.04.2011. године па закључно са 28.02.2019. године исплати, преко досуђених износа ставом првим изреке, а до тражених износа, појединачне износе ближе наведене у овом ставу изреке. У ставу трећем изреке преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу петом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде парничних трошкова, уместо досуђеног износа првостепеним решењем, плати износ од 231.293,98 динара са затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење, па до коначне исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у делу у ком није успео у спору, тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због погрешне примене материјалног права, битних повреда одредаба парничног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући другостепену пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...10/23-др. закон), Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда одредбе из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку пред другостепеним судом на коју се ревизијом указује. Другостепени суд је из јавно доступних података, а ради правилне примене материјалног права, узео у обзир оне чињенице које су од значаја за пресуђење, због чега нема повреде права на расправљање, нити су повређене одредбе Закона о парничном поступку које предвиђају отварање главне расправе пред другостепеним судом како то сматра ревидент.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених, Филијале Гњилане, од 16.10.1996. године тужиоцу је признато право на инвалидску пензију, као инвалиду I категорије почев од 07.09.1996. године, која му је исплаћивана све до марта месеца 1999. године, а након чега је исплата обустављена без доношења решења о обустави исплате. Према потврди привремених институција на КиМ од 30.11.2018. године тужилац није корисник пензија на територији Косова и Метохије. Вештачењем од стране судског вештака економске струке обрачунато је да неисплаћена инвалидска пензија тужиоца, по решењу туженог од 16.10.1996. године, за период почев од 01.04.2003. године па закључно са 28.02.2019. године износи 2.362.213,61 динар.

Код овако утврђеног чињеничног стања, имајући у виду да је тужилац био корисник инвалидске пензије, а да је тужени престао да исплаћује пензију тужиоцу, то

је првостепени суд оценио да је таквим неправилним поступањем тужиоцу нанета штета у висини месечних износа утврђених налазом и мишљењем судског вештака у смислу одредбе чл. 172. Закона о облигационим односима. Првостепени суд је одлучујући о приговору застарелости потраживања утврдио да је исти делимично основан, и то за период почев од 01.04.2003. године па закључно са 28.02.2010. године применом одредбе чл. 376 ст. 1 Закона о облигационим односима услед протеча трогодишњег рока застарелости, док за период почев од 01.03.2010. године па закључно са 28.02.2019. године потраживање тужиоца није застарело с обзиром на то да је тужба у овој правној ствари поднета 01.04.2013. године, у ком делу је првостепени суд усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд налази да је првостепени суд правилно закључио да је тужени одговоран за штету коју је тужилац претрпео обуставом исплате пензије коју је остварио по решењу туженог од 16.10.1996. године, и то за период почев од 01.03.2010. године па закључно са 28.02.2019. године и та одговорност заснива се на одредби чл. 172. Закона о облигационим односима. Међутим, другостепени суд налази да је на правилно утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право када је закључио да је у целости основан тужбени захтев којим је тужилац тражио накнаду штете на име неисплаћене пензије за период почев од 15.04.2011. године па закључно са 28.02.2019. године. Према налажењу другостепеног суда тужилац је рођен ..1946. године, па је исти стекао право на основну пензију од привремених институција на Косову и Метохији и то почев од 15.04.2011. године у износу од по 45 евра месечно, 2012. године у износу од по 50 евра месечно, 2013. године у износу од по 60 евра месечно, 2014, 2015, 2016, 2017. и 2018. године у износу од по 75 евра месечно и 2019. године у износу од по 90 евра месечно. Другостепени суд се позива на одредбу чл. 2 тач. 3 и тач. 4 Уредбе бр. 2001/35 о пензијама на Косову и Уредбу бр. 2005/20 о изменама и допунама Уредбе 2001/35 о пензијама на Косову којима је предвиђено да основну пензију плаћа пензиона администрација сваком лицу које има стално место боравка на Косову и које је навршило животну доб за пензионисање 65. година. Тужилац је рођен ..1946. године и има пребивалиште у Гњилану, те испуњава оба услова. Тужилац током поступка није доказао да је подносио захтев за исплату основне пензије привременим институцијама на Косову и Метохији чиме је могао да смањи штету коју трпи услед обуставе исплате пензије коју је до марта месеца 1999. године примао од туженог. Штета се у овом смислу састоји и у измаклој користи из чл. 189 ст. 3 Закона о облигационим односима. Како је тужилац по прописима међународне управе остварио право на основну пензију 15.04.2011. године, то он, по прописима привремених институција, као ни по одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, не би имао право да прима две пензије кумулативно, већ би могао да прима једну пензију по свом избору, па би услед штетне радње туженог обуставом исплате пензије могао да претрпи штету ако је фактички обустављена пензија већа од пензије коју је примио од привремених институција на Косову и Метохији и штета би се састојала у разлици ових пензија. Пензија коју је тужилац требао да прими по решењу туженог од 16.10.1996. године обрачуната је у налазу и мишљењу судског вештака за економско-финансијску област, док је основна пензија на Косову и Метохији коју је тужилац могао да оствари почев од 15.04.2011. године прерачуната у динаре од стране другостепеног суда, на основу јавних података - висине основне пензије на Косову и Метохији и курсне листе НБС на жељени дан за средњи курс динара, на дан доспелости сваког неисплаћеног obroка пензије и утврђена

је разлика између неисплаћене пензије по решењу туженог од 16.10.1996. године и примања по прописима привремених институција за сваки месец понаособ у периоду почев од 15.04.2011. године, па закључно са 28.02.2019. године и иста укупно износи 909.698,99 динара. Другостепени суд је применом одредби чл. 172, чл. 185 ст. 1 и чл. 192 ст. 1 Закона о облигационим односима утврдио да је тужбени захтев тужиоца за период почев од 01.03.2010. године па закључно са 15.04.2011. године у целости основан, док је за период почев од 15.04.2011. године па закључно са 28.02.2019. године делимично основан, а због чега је првостепена одлука делимично потврђена и делимично преиначена одбијањем тужбеног захтева тужиоца.

Ревизија није основана.

Не могу се прихватити ревизијски наводи да је другостепени суд погрешно применио материјално право јер је применио прописе који нису део позитивног законодавства Републике Србије, већ су донети од стране привремених институција на Косову, те да као такви не могу бити примењени у овом поступку.

Према оцени ревизијског суда, другостепени суд није своју одлуку засновао на прописима привремених институција на Косову, већ на одредбама Закона о облигационим односима садржаним у члановима 172, 185 ст. 1 и чл. 192 ст. 1. Тим законским одредбама уређена је одговорност правног лица за штету коју проузрокује његов орган, накнада материјалне штете, али и подељена одговорност. У конкретном случају, другостепени суд је узео у обзир све околности случаја који су битни за доношење правилне одлуке и закључио да на страни тужиоца постоји допринос да штета буде већа него што би иначе била (члан 192. став 1. ЗОО), на шта је тужени указивао и током поступка. Допринос тужиоца огледа се у пропуштању остваривања оних права која су му припадала с обзиром на његове године старости и пребивалиште, а чијим остваривањем би штета коју трпи због неисплате инвалидске пензије била мања. Без утицаја је чињеница да су таква права тужиоцу гарантована Уредбом бр. 2001/35 о пензијама на Косову и Уредбом бр. 2005/20 о изменама и допунама Уредбе 2001/35 о пензијама на Косову које су донеле привремене институције на Косову, јер се постојање ових аката узима у обзир само у контексту процене да ли је тужилац имао могућност да умањи штету коју трпи, а ради правилне примене одредбе члана 192. став 1. Закона о облигационим односима. Стога, нису основани ревизијски наводи да је другостепена пресуда заснована на прописима који нису на снази у Републици Србији, јер је одлука заснована на релевантним одредбама Закона о облигационим односима.

Даље је другостепени суд из јавно доступних података закључио да би тужилац имао право на основну пензију у износима ближе наведеним у образложењу другостепене пресуде, у ком делу би, да је поднео захтев за исплату основне пензије, умањио штету коју трпи због обуставе исплате инвалидске пензије од стране туженог. Зато је другостепени суд правилном применом одредбе члана 185 ст. 1 и 192. став 1. Закона о облигационим односима, умањио износ штете коју је тужилац претрпео због доприноса самог тужиоца, а дате разлоге прихвата и ревизијски суд као јасне и образложене, без потребе за понављањем.

Врховни суд је ценио и остале ревизијске наводе, али је нашао да нису од утицаја на правилност побијане пресуде, због чега их није посебно образлагао.

Како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози о којима ревизијски суд води рачуна по службеној дужности, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић